

Страсбург, 16.4.2019 г.
COM(2019) 186 final

ANNEXES 1 to 2

ПРИЛОЖЕНИЯ

към

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

По-ефикасно вземане на решения в областта на социалната политика:

**определяне на области, в които да се премине към засилено използване на
гласуването с квалифицирано мнозинство**

Приложение 1: Исторически преглед

Договорите за ЕС възлагат на ЕС социална мисия. Това е така още от самото начало, въпреки че изготвянето на конкретно законодателство на ЕС бе постепенно: началото на социалната политика в широк смисъл бе поставено, за да се гарантира пазарната интеграция и тази политика впоследствие се превърна в начин за постигане на социални резултати като самостоятелни цели. През шестдесетте години на европейска интеграция социалната политика придоби все по-централно значение за ЕС и това бе отразено във всяко изменение на Договорите.

Съгласно **Договора от Рим** (1957 г.) по-голямата част от правомощията в областта на социалната политика останаха извън обхвата на действията на Общността, като последните бяха ограничени до насърчаване на тясно сътрудничество между държавите членки с подкрепата на Европейския социален фонд. Комисията можеше да издава становища относно здравословните и безопасни условия на труд. В Договора бяха предвидени свободата на движение на работниците и задължението за приемане на мерки за координация на системите за социална сигурност. Решенията в тези области бяха вземани с единодушие в Съвета без никакво участие на Парламента.

Социалната политика претърпя развитие с **Единния европейски акт** през 1986 г. чрез създаването на възможността за приемане на минимални изисквания относно здравето и безопасността на работниците, като Съветът действа с квалифицирано мнозинство в сътрудничество с Парламента.

Областите за действия на ЕС в сферата на социалната политика бяха разширени в Социалния протокол към **Договора от Маастрихт** от 1992 г. и по същество останаха непроменени оттогава. В Социалния протокол бе предвидено **гласуване с квалифицирано мнозинство** в следните области:

- условия на труд;
- информиране и консултиране на работниците;
- равни възможности за мъжете и жените; и
- интегриране на лицата, изключени от пазара на труда.

В него бе предвидено Съветът да гласува с **единодушие** по въпроси, отнасящи се до:

- социалната сигурност и социалната закрила на работниците;
- уволненията;
- представителство и колективна защита на интересите на работниците и работодателите, включително съвместно вземане на решения; и
- условия за заетост на граждани на трети страни, законно пребиваващи на територията на ЕС.

В посочените по-горе области Парламентът трябваше да бъде консултиран (понастоящем това е специалната законодателна процедура). Социалният протокол изрично **изключваше**:

- заплащането;
- правото на сдружаване;

- правото на стачка; и
- правото да се налага локаут.

Протоколът бе интегриран в **Договора от Амстердам** през 1997 г., с което разпоредбите станаха приложими за всички държави членки и залегнаха в основата на настоящия дял Х от ДФЕС. По този начин бе създадена нова правна основа за борба с дискриминацията, която остава непроменена до днес: в член 13 от Договора за създаване на Европейската общност (понастоящем член 19, параграф 1 от ДФЕС) бе предвидено, че Съветът, като действа с единодушие, по предложение на Комисията и след консултация с Европейския парламент, може да приема необходимите мерки за борба с дискриминацията, основана на пола, расата или етническия произход, религията или убежденията, наличието на физическо или умствено увреждане, възрастта или сексуалната ориентация.

С **Договора от Ница** през 2001 г. в член 137 (понастоящем в букви й) и к) от член 153, параграф 1 от ДФЕС) бяха въведени две нови области на сътрудничество, като на Съюза бе предоставено правомощието да подкрепя и допълва дейностите на държавите членки в следните области:

- борба срещу социалното изключване и
- модернизация на системите за социална закрила.

В него не бе предвидено правомощие за приемане на директиви за определяне на минимални стандарти в тези области¹. Освен това с този договор не бе променено нито едно от съществуващите изисквания за единодушие в областта на социалната политика, но бе въведена **специалната клауза за преход** (понастоящем член 153, параграф 2 от ДФЕС).

В **Договора от Лисабон** (който влезе в сила на 1 декември 2009 г.) бе предвидена целта на Съюза да изгради силно конкурентна социална пазарна икономика. По отношение на приемането на мерки за **координация на системите за социална сигурност в рамките на свободното движение на работници** (член 48 от ДФЕС) вместо единодушието започнаха да се прилагат гласуването с квалифицирано мнозинство и обикновената законодателна процедура.

Изискванията за единодушие и консултиране с Парламента бяха запазени в следните области (понастоящем обхванати от член 153, параграф 1, букви в), г), е) и ж) и член 19 от ДФЕС):

- социалната сигурност и социалната закрила на работниците (извън трансгранични ситуации);
- уволненията;
- представителство и колективна защита на интересите на работниците и работодателите, включително съвместно вземане на решения;

¹ Областта на социалната сигурност и социалната закрила на работниците (член 153, параграф 1, буква в) от ДФЕС) съвпада с областта на модернизацията на системите за социална закрила (член 153, параграф 1, буква к) от ДФЕС). За такива случаи в буква к) е предвидено правило за предимство, съгласно което тази буква не засяга прилагането на буква в).

- условия за заетост на граждани на трети страни, законно пребиваващи на територията на ЕС и
- мерки за борба с дискриминацията.

Същевременно бе въведена **общата клауза за преход** в член 48, параграф 7 от ДЕС, с което бе създадена възможност за преминаване от гласуване с единодушие към гласуване с квалифицирано мнозинство или от специалната към обикновената законодателна процедура в областите, по отношение на които не се прилага специална клауза за преход, като например недискриминацията и социалната сигурност и социалната закрила на работниците.

Приложение 2: Правни актове, предложени в социалната сфера в периода 2014–2019 г.

Настоящата комисия изготви 27 законодателни предложения за модернизиране на социалната пазарна икономика на ЕС и за постигане на социален рейтинг „ААА“ за Европа. По 24 от тях бе постигнато съгласие, а останалите три са в процес на обсъждане.

№	Кратко заглавие	Публикуване
1	Регламент (ЕС) 2015/779 за изменение на Регламент (ЕС) № 1304/2013, по отношение на първоначалната сума за допълнително предварително финансиране, изплащана за оперативни програми, подпомагани по линия на Инициативата за младежка заетост	ОБ L 126 , 21.5.2015 г., стр. 1
2	Препоръка на Съвета относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда	ОБ C 67 , 20.2.2016 г., стр. 1
3	Решение (ЕС) 2015/1848 на Съвета относно насоки за политиките по заетостта на държавите членки за 2015 г.	ОБ L 268 , 15.10.2015 г., стр. 28
4	Решение (ЕС) 2016/1838 на Съвета относно насоки за политиките по заетостта на държавите членки за 2016 г.	ОБ L 280 , 18.10.2016 г., стр. 30
5	Директива (ЕС) 2017/2398 за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа	ОБ L 345 , 27.12.2017 г., стр. 87
6	Препоръка на Съвета относно Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот и за отмяна на препоръката на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. за създаване на Европейска квалификационна рамка за обучение през целия живот	ОБ C 189 , 15.6.2017 г., стр. 15
7	Препоръка на Съвета относно повишаване на уменията: нови възможности за възрастните	ОБ C 484 , 24.12.2016 г., стр. 1
8	Директива (ЕС) 2017/159 за изпълнение на Споразумението във връзка с изпълнението на Конвенцията относно условията на труд в сектора на риболова от 2007 година на Международната организация на труда, сключено на 21 май 2012 година между Общата конфедерация на селскостопанските кооперации в Европейския съюз (COGECA), Европейската федерация на транспортните работници (ETF) и Сдружението на националните организации на риболовни предприятия в Европейския съюз (Europêche)	ОБ L 25 , 31.1.2017 г., стр. 12
9	Директива (ЕС) 2018/957 за изменение на Директива 96/71/ЕО относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги	ОБ L 173 , 9.7.2018 г., стр. 16
10	Регламент (ЕС) 2017/2305 за изменение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 по отношение на промените в средствата за икономическо, социално и териториално сближаване, както и в средствата по цел „Инвестиции за растеж и работни места“ и по цел „Европейско териториално сътрудничество“	ОБ L 335 , 15.12.2017 г., стр. 1
11	Директива (ЕС) 2018/131 за изпълнение на Споразумението, сключено между Асоциациите на корабособствениците от Европейската общност (ЕССА) и Европейската федерация на транспортните работници (ETF) за изменение на Директива 2009/13/ЕО в съответствие с измененията от 2014 г. на Морската трудова конвенция от 2006 г., одобрени от Международната конференция на труда на 11 юни 2014 г.	ОБ L 22 , 26.1.2018 г., стр. 28

12	Препоръка на Съвета относно Европейска рамка за качествено и ефективно чиракуване	ОБ С 153 , 2.5.2018 г., стр. 1
13	Решение (ЕС) 2018/646 относно обща рамка за предоставяне на по-добри услуги в областта на уменията и квалификациите („Европас“) и за отмяна на Решение № 2241/2004/ЕО	ОБ L 112 , 2.5.2018 г., стр. 42
14	Решение (ЕС) 2018/1215 на Съвета относно насоки за политиките за заетост на държавите членки	ОБ L 224 , 5.9.2018 г., стр. 4
15	Регламент (ЕС) 2019/128 за създаване на Европейски център за развитие на професионалното обучение (Cedefop) и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 337/75	ОБ L 30 , 31.1.2019 г., стр. 90
16	Регламент (ЕС) 2019/127 относно създаването на Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд (Eurofound) и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 1365/75 на Съвета	ОБ L 30 , 31.1.2019 г., стр. 74
17	Регламент (ЕС) 2019/126 за създаване на Агенцията на Европейския съюз за безопасност и здраве при работа (EU-OSHA) и за отмяна на Регламент № 2062/94 на Съвета	ОБ L 30 , 31.1.2019 г., стр. 58
18	Директива (ЕС) 2019/130 за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа (Група II)	ОБ L 30 , 31.1.2019 г., стр. 112
19	Предложение за Директива за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки по отношение на изискванията за достъпност за продукти и услуги	COM (2015) 615
20	Предложение за Регламент изменение на Регламент (ЕО) № 883/2004 за координация на системите за социална сигурност и на Регламент (ЕО) № 987/2009 за установяване процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004	COM (2016) 815
21	Предложение за Директива относно равновесието между професионалния и личния живот на родителите и лицата, полагащи грижи, и за отмяна на Директива 2010/18/ЕС на Съвета	COM (2017) 253
22	Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за прозрачни и предвидими условия на труд в Европейския съюз	COM(2017) 797
23	Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейски орган по труда	COM (2018) 131
24	Предложение за Препоръка относно достъпа на работниците и самостоятелно заетите лица до социална закрила	COM (2018) 132
25	Предложение за Директива за изменение на Директива 2004/37/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа (Група III)	COM (2018) 171
26	Предложение за Регламент относно Европейския фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ)	COM (2018) 380
27	Предложение за Регламент относно Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+)	COM (2018) 382